

June 27, 1961

Polish Information on Laos

Citation:

"Polish Information on Laos", June 27, 1961, Wilson Center Digital Archive, Centralne Archwium Wojskowe.

<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/119508>

Summary:

Polish Military Attache Siwicki's report on the civil war situation in Laos and other parties' involvement, such as the US sending aid in the form of money or supplies

Credits:

This document was made possible with support from Leon Levy Foundation

Original Language:

Polish

Contents:

Original Scan

U D P I S
 Data: POUPNE
 art. 17 ust. 2
 Ega. Nr. 2
 [Signature]
 [Stamp]
INFORMACJA O LAOSIE

Dnia 10 maja 1961 r. por. Kowalczyk /kierownik kancelarii Attachatu Wojskowego w Pekinie/ był na informacji o Laosis, zorganizowanej przez Oddział Wojskowych Spraw Zagranicznych dla attache' s wojskowych krajów socjalistycznych.

Na informacji tej nie mogłem być osobistcie, ponieważ w tym czasie miałem umówiony termin składania winyt. Obecni byli waznyscy attache' s wojskowi krajów socjalistycznych, za wyjątkiem attache wojskowego ZSRR gen. Basilewa, który przysłał swojego pomocnika. Ze strony chińskiej obecny był Szef II Zarządu gen. dyw. Licz Szan-wen, szef wydziału w II Zarządzie st. płk Li Ta-dien, zastępca szefa OWSZ st. płk Dżan Ren-jin i kilka innych młodszych oficerów.

Gen. Licz Szan-wen na wstępie powiedział, że ze tysonie attache' s wojskowych s krajów socjalistycznych uzyskacie informacji o sytuacji na Dalekim Wschodzie, zaś będzie omówiona sytuacja w Laosis. Mimo że w ostatnich dniach nastąpiło tam zawieszenie broni, jednak walka trwa i dużo jeszcze trzeba będzie włożyć wysiłku, nim sytuacja w kraju tym zostanie uregulowana.

Następnie st. płk Li Ta-dien przystąpił do referowania zagadnienia. Na początku omówił przebieg działań wojennych w Laosis od początku walki. Zrobił to pobieżnie, opierając się głównie na informacjach podawanych przez prasę. Obecnie wyzwolone tereny zajmują obszar 94 818 km² /40% ogólnej powierzchni kraju/. Tereny kontrolowane przez oddziały partyzanckie zajmują obszar 55 627 km² /23% ogólnej powierzchni kraju/. Na terenach wyzwolonych znajduje się przeszłe milion ludzi, co stanowi ponad 30% ogólną ludności w kraju.

Jeżeli chodzi o układ sił zbrojnych, to wojska Patet Lao liczą 9 500 osób, wojska kpt. Kong Lee i 900 osób, a wojska premiera Fomy /tzw. neutralne/ liczą 900 osób i są dowodzone przez Kon Uena.

Wojska rebelianckie Kiki Fomy Nosavana liczą 32 500 żołnierzy /tzw. wojska regularne/ i 13 tys. wojsk terytorialnych.

Wojska rebelianckie zorganizowane są w czterdziestu dziewięciu batalionach. Posiadają 43 samoloty, w tym 22 śmigłowce.

Wojska Patet Lao i rządowe mimo kilkakrotnie mniejszego stanu liczebnego, w walce z wojskami rebelianckimi odnosią zwycięstwa dlatego, ponieważ walczą z większym poświęceniem i posiadają poparcie narodu, a także dzięki pomocy Związku Radzieckiego i Wietnamu. W tym miejscu referującemu st. płk Li Ta-dźanowi gen. Liou Szau-wen podpowiedział, że także dzięki pomocy Chin. W uzyskaniu zwycięstw duże pomocy błędy popełnione przez USA i Fung Nosawang, którzy nie docenili siły wojsk Patet Lao i wojsk kpt. Kong Lee oraz sprzeczności w obozie imperializmu, zwłaszcza między Francją, Anglią i USA.

Obecnie Stany Zjednoczone są niezadowolone z istniejącej sytuacji w Laosie i będą usilnie przekonywać w dalszym do porozumienia między stronami walczącymi. W tym celu chcą wykorzystywać króla Laosu, udział Indii w pracach Neutralnej Komisji Kontroli, a także Anglię i Francję.

Dnia 19 kwietnia br. Stany Zjednoczone oświadczyły, że utworzą grupę amerykańskich doradców wojskowych w Laosie, dla okazania tam pomocy techniczno-wojskowej. Ostatnio USA skierowały do Laosu eskadrę samolotów transportowych C-130, która poprzednio stacjonowała na Filipinach i w Bangkok. Od początku lutego do 18 kwietnia br. Stany Zjednoczone dostarczyły Laosowi sprzętu wojskowego wartości 16 milionów dolarów, a ostatnio wysłały do Laosu oddziały wojsk specjalnego przeznaczenia w celu szkolenia jednostek rebelianckich do prowadzenia wojny partyzanckiej. Do wojny w Laosie Stany Zjednoczone inspirowały też bandy Ciang Kai-szeka. Obecnie w Laosie znajduje się około dwóch tysięcy przebranych w mundury żołnierzy amerykańskich osang-kaiszekowców. W pobliżu Wientiany Sjam trzyma w pogotowiu jeden dywizjon artylerii, a Stany Zjednoczone wysłały główne siły VII Floty w rejon Morza Południowo-Chińskiego oraz przeprowadziły tam manewry. 27 kwietnia flota ta otrzymała rozkaz utrzymania pełnej gotowości bojowej.

Block SEATO przygotował plan tzw. "Rzeki Mekong" w którym przewiduje się skierowanie wojsk SEATO do najważniejszych punktów strategicznych na rzece Mekong /rzeka ta stanowi granicę między Sjamem i Laosem/, mianowicie do Lang Prabang, Wientiany i dwóch innych miast leżących nad tą rzeką. Ostatnio Stany Zjednoczone intensywnie rozbudowują swoje bazy w Południo-

wym Wietnamie i Sjamie oraz wywierają dużą presję na Sjam, żeby w większym stopniu angażował się do wojny w Laosie, lecz rząd sjamski stawia duży spór, ponieważ obawia się, że działania wojenne mogą przenieść się również na terytorium sjamskie.

Po informacji st. płk Li Ta-dżenaabrał głos gen. Liou Szau-wen, który powiedział, że w obecnym układzie sytuacja w Laosie jest dla nas zawsze korzystna, obojętnie czy działania wojenne zostaną wstrzymane czy też nie. Jest to dlatego, że Laos posiada bardzo długą granicę z Północnym Wietnamiem i Chinami i dlatego, że obecnie postawa Burmy i Kambodży sprzyja naszym interesom, ponieważ kraje te obawiają się aby przez wzrost wpływów USA nie doprowadzić do podobnej sytuacji jak w Sjamie i Północnym Wietnamie.

Gen. Liou Szau-wen określił premiera Fuma jako zwolennika Francji, który w wyniku sprzeczności interesów francusko-amerykańskich związał się z wojskami Patet Lao i kpt. Kong Lee. Przy sprzyjających warunkach, jest on gotów zdradzić ugrupowania Lewicowe i pójść na stronę interesów francuskich i dlatego też wobec niego należy przejawiać dużą czujność.

Premier Fuma ma swój batalion wiernych na żołnierzy w ilości 900 osób pod dowództwem Kan Uana - tzw. "wojska neutralne". Wojska te stacjonują w swojej bazie na terenach wyzwolonych w północnej części Laosu. Wojska Patet Lao i kpt. Kong Lee okazują im pomoc. Przed wybuchem rebelii, batalion ten był używany do walk z Patet Lao. Obecnie także nastawiony jest antykomunistycznie. Często też usiłuje zająć jak najwygodniejszą pozycję i trzeba wydziaływać ze strony Patet Lao, aby zamiary te ograniczyć.

Gen. Liou Szau-wen charakteryzując kpt. Kong Lee i jego wojsko, powiedział że jest on w zasadzie postępowy, a działania jego wynikają głównie z pobudek patriotycznych. Kiedyś wiek kpt. Kong Lee powoduje, że działa energicznie i z dużymi ambicjami, które w obecnej sytuacji ma zaspakajane i raczej można mu ufać. Ma on skomplikowane powiązania rodzinne, np. szef sztabu wojsk rebelianckich jest jego teściem. Wojsko kpt. Kong Lee składa się głównie ze spadochroniarzy, stanowiących element wygodnicki i Amerykanie poważnie liczyli na to, że po wyjściu z Wientiany wojsko to nie wytrzyma trudnych warunków. Jednak żołnierze ci próbę wytrzymali, a w czasie walk przeniknęły do nich idee demokratyczne i rewolucyjne.

- 4 -

Odnosnie premiera Fumy chcialem dodac, ze w kozach dyplomatycznych Pekinu mowi sie, ze będac w Paryżu, przywiózł ze sobą do Laosu kilkunastu rzekomo studentów, którzy w rzeczywistości są oficerami wyszkolonymi przez Francuzów. Zadaniem ich będzie zapobieganie przenikaniu poglądów komunistycznych do kadry oficerskiej wojsk rządowych.

ATTACHE WOJSKOWY
PRZY AMBASADZIE POL W PEKINIE

Płk S I W I C K I

Wydrukowano w 3 egz.

Egz. Nr 1 - Minister ON

Egz. Nr 2 - Szef Szt.Gen.

Egz. Nr 3 - Szef GZP

Wyk. P.D. - kpt.

Druk H.O. - dn. 27.06.61 r.

Z nr wch. PR-164/Z

Nr ks. masz. 1697.